

Příloha č. 5 Kreditový systém

Myšlenka pozitivního hodnocení se ve škole objevila v letech 2004–2005, kdy se výrazně zvýšil počet případů rizikového chování žáků, narostl počet udělených výchovných opatření a řešených případů nevhodného chování ve škole. Mezi učiteli panovala deziluze z prakticky nulových dopadů používaných opatření a beznadějí do budoucna. Žáci ze sociálně vyloučených lokalit i rodin, pro které nebylo vzdělání prioritou, narušovali výuku a hrubě ovlivňovali celý chod školy. Na jedné z porad užšího počtu učitelů se tato situace probírala a zazněl názor, že celou školu paralyzuje cca 5 % dětí a na ně se zaměřuje celé úsilí a pozornost. Okamžitě tady vznikla myšlenka, že by se pozornost všech měla obrátit k těm ostatním, kteří plní svoje úkoly, nedělají problémy a snaží se školní docházku dokončit s dobrým výsledkem. Od toho okamžiku vznikala při každé příležitosti pravidla k rodičímu se systému.

Shoda byla od počátku na tom, že to nesmí být systém závislý primárně na známkách. První nastavení bylo následující:

Získání bodů:

1. Týden bez poznámky	3 kr ¹	
2. Práce navíc	1–5kr	
3. Pomůcka k učivu	1–3 kr	
4. Sběr papíru 5 kg	1 kr (maximálně 10 za měsíc)	
5. Sběr víček	5 kr (taška)	
6. Aktivita v hodině	1–2 kr	
7. Příprava programu pro mladší spolužáky	1–5 kr	
8. Služby ve svém volnu v prostorách školy	1–5 kr	
9. Reprezentace školy	1–5 kr	

Ztráta bodů:

1. Poznámky, nenošení pomůcek	1–10 kr
2. Porušování školního řádu	1–10 kr
3. Pozdní příchody	1–5 kr

Žáci s největším počtem kreditů měli 1x za měsíc „den bez školy“ – jeli společně na nějaký výlet nebo měli jinou akci pořádanou školou. Nejlepší jedinec ze třídy získal tzv. „eso“, které mohl použít, aby nebyl zkoušen, pokud nebyl připraven.

Při nastavování jsme se řídili myšlenkou co největší motivace žáků směrem k jejich aktivizaci. Zároveň jsme museli do hodnocení včlenit pravidlo, které by nám pomohlo celý systém financovat (sběr).

---

¹ kredit

Nejdůležitějším momentem fungování byla nutnost, aby se žáci sami chtěli na hodnocení podílet. Učitelé, kteří systém vymysleli, obešli všechny třídy na 2. stupni, probrali s dětmi návrh, popřípadě i připomínky k navrženým pravidlům. Ve třídách mezi žáky opakovaně zaznělo, že by chtěli i celotřídní hodnocení. Pro tento případ byl přidán bod pro třídy – třída s nejvyšším průměrem počtu kreditů na jednoho žáka má nárok na týden bez úkolů a zkoušení. Tento bonus byl pro děti velmi vítaným a motivačním stimulem a dovolil učitelům omezit svůj tlak na dodržování pravidel, protože žáci sami apelovali na věčné „zapomínače“, aby neztráceli body a přispěli také do fondu třídy plným počtem. Tento tlak se ukázal jako zcela zásadní pro přijetí pravidel, navíc vedl ke stmelení kolektivů a výraznému zvýšení vzájemné pomoci a uvědomění si zodpovědnosti za výsledek skupiny.

Dalším důležitým aspektem bylo vyhodnocování po týdnu. Všichni tak viděli, na jakém místě žebříčku momentálně figurují a co mají dělat, aby se dostali do hodnocené části. Na konci období bylo vše uzavřeno a ohodnocené děti strávily „den bez školy“. Škola se snažila vybírat takovou náplň dne, kterou nemohou běžně zažít s rodiči nebo je to pro rodiny finančně nedostupné. Příklady výletů: škola golfu, návštěva neveřejných prostor Pražského hradu, návštěva výcvikového centra zásahové jednotky, návštěva natáčení v televizi Nova, účast na Mušketýrských dnech, beseda s osobností, návštěvy IQLANDIE, Jump centra, hřebčína v Kladrubech, tréninku fotbalové reprezentace a setkání s hráči, mořského akvária, lanového centra, Českého rozhlasu, stříbrných dolů v Kutné Hoře, letiště, Poslanecké sněmovny ČR, zázemí fotbalové Sparty Praha a spousty jiných akcí, které měly být pro děti skutečnou odměnou.

Během jednoho roku se výrazně snížil počet řešených prohřešků proti školnímu řádu, děti začaly ovlivňovat samy dění v jednotlivých třídách a učitelé se dostali do postavení spíše průvodců a koordinátorů jednotlivých činností než vymahatelů nastavených pravidel. Žáci dostali možnost sami předkládat návrhy na „dny bez školy“, a tak se do programu dostalo lyžování nebo další sportovní aktivity. Zvýšila se také provázanost jednotlivých ročníků. Na výletech se starší přirozeně starali o ty nejmladší, mluvili spolu napříč třídami a společné prožitky dávaly dohromady spoustu témat ke komunikaci. Výrazně se změnila i atmosféra na chodbách o přestávkách nebo na obědech. Běžným úkazem byli u jednoho stolu žáci z různých ročníků, malí s velkými, holky, kluci. Tím, že bylo vše dobrovolné, získaly děti pocit, že se mohou, ale nemusí účastnit. Vyprávění ostatních a navíc velká zajímavost pořádaných dnů i možnost společnými silami dosáhnout na metu bez úkolů a zkoušení, to vše vytvářelo ve škole zdravě soutěživou atmosféru, která skutečně stmelovala děti za společným cílem.

Z administrativního sledování jsme přešli na přidělování skutečných kreditů, které měly podobu šedivé mince. Vyrobil nám je jeden z místních živnostníků. Děti si je schraňovaly u sebe a odevzdávaly je na konci měsíce. Po dvou letech se vyměnilo vedení školy a kreditnímu systému byla dána ještě větší podpora. Byl ustanoven žákovský parlament, který s ředitelkou vždy na začátku roku konzultoval pravidla a připravoval návrhy na dny za odměnu.

Po několika letech fungování se začaly objevovat hlasy, že je potřeba oddělit náplň dnů pro 1. a 2. stupeň. Starší žáci také připomínali, že v době absence se mnohdy vykládá nová látka nebo dělají další práce, které pak musí dodělat, čímž se znehodnotí podstata dne bez školy. Začali tedy navrhovat pro 2. stupeň akce po vyučování, i proto se oba stupně rozdělily. Na 1. stupni si parlamentáři „postěžovali“, že ne ve všech třídách je přistupováno k hodnocení stejně. Zvolili jsme tedy systém hodnocení v jednotlivých třídách odděleně a na den bez školy se vybírají žáci z jednotlivých tříd podle požadovaného počtu. Je tak zaručeno, že děti ze stejné skupiny mají stejnou příležitost k odměně a pohled učitele je na všechny hodnocené děti stejný. V některých třídách si upravili ještě svoje pravidla pro přidělování kreditů a přidali další možnosti pro získání kreditů.

V současné době se kreditní systém řídí pravidly schválenými žakovským parlamentem na začátku školního roku. Četnost dní za odměnu se redukovala na čtyři za jeden školní rok. Z kreditů je vyjmut sběr papíru, protože se změnila pravidla, za kterých může škola sbírat starý papír. Na 1. stupni se hodnotí i přinesená práce navíc. Na konci hodnotících období se pro 1. stupeň využívají knižní dárky, na 2. stupni pro nejlepší žáky v 9. ročníku notebook, čtečky a jiná elektronika.

